

מאמר ב' • תקון המדות

Mussar - Hebrew with Nikud and a Literal Translation

ON THIS PAGE

This page teaches us that Torah isn't just for sharpening our minds, but for transforming our very being. It's about making our actions and character align perfectly with the Torah, so that we become a living Torah, not just someone who studies it. If we only take the wisdom without letting it shape us, it can, Heaven forbid, become a poison.

Nikud and the literal translation are a learning aid prepared by the editor (AI-assisted, pending review), not the sefer's own vowelization.

אמנם האמת הוא אשר לא המדרש העקר אלא המעשה.

Indeed, the truth is that not the study is primary, but rather the deed.

כי התורה והאדם אחד הוא.

For the Torah and man are one.

כי צריך התורה להכשיר את האדם אשר יהיה כל פעולותיו ותנועותיו הכל שווה בשווה עם התורה בלי נטיית ימין ושמאל,

For the Torah needs to prepare a person so that all his actions and movements will be completely equal with the Torah, without inclining right or left,

עד אשר אם נכתב את כל פעולותיו יכתב מהם תורה שלמה,

until if we would write all his actions, a complete Torah would be written from them,

ואין בין התורה בספרה להתנותרה בפעלותיה,

And there is no difference between the Torah in its book form and its being actualized in one's actions,

אלא הרוח חיים בלבד, כי האדם אשר הוא חי על פי התורה,

Rather, only the spirit of life, for the person who lives according to the Torah,

הוא ממש תורה חיה, כי את כל הכתוב בתורה לוקח אל החיים ומסדר את עצמו ומחליף את מדותיו כמו שהתורה דורשת ממנו,

He is truly a living Torah, for he takes all that is written in the Torah into his life, and he arranges himself and changes his character traits just as the Torah demands of him,

והוא ביד התורה כחמר ביד היוצר,

And he is in the hand of the Torah like clay in the hand of the potter,

ולא די אם יקח מן התורה את החכמה לבד,

And it is not enough if one takes from the Torah only the wisdom,

כי התורה אינה נתונה לאדם בשביל החידוד בלבד,

For the Torah was not given to man solely for the sake of sharpening the mind,

אלא יש לה על האדם תביעה יותר גדולה ויותר גבוהה ויותר מקרחת.

Rather, it has upon a person a greater claim, and a higher one, and a more essential one.

ובעת אשר האדם יהיה בבחינה זאת אשר התורה יתאחד בו ויתעצם בנפשו לא יסתר הוא את עצמו כמו שהתורה אין דבר אחד ממנה סותר את השני.

And at the time when a person will be in this state, that the Torah will unite within him and become mighty in his soul, he will not contradict himself, just as in the Torah, no one thing from it contradicts another.

ואם לא יקח מן התורה אלא חכמתה בלבד,

And if he will take from the Torah only its wisdom alone,

והאדם שלו יהיה מין אחר וחכמתו מין אחרת,

And his person will be of a different kind, and his wisdom of a different kind,

מלבד שהוא שני הפכים בנושא אחד,

Aside from the fact that it is two opposites in one subject,

עוד יתהפך לו חכמתו לסם המות.

His wisdom will yet be turned for him into a deadly poison.

כמו שאמר הגר"א בפרשת האזינו "יערף כמטר לקחי".

As the Gra said on Parashas Haazinu, "My teaching will drop like the rain," (Devarim 32:2).

כי התורה כמו טבע של המטר שמצמיח הכל אם יעלה על סם המות יצמיח סם המות ואם ירד המטר על עשבים שורפים יצמיח עשבים שורפים,

For the Torah is like the nature of the rain, which causes everything to grow: if it falls upon a deadly poison, it will cause deadly poison to grow; and if the rain falls upon burning weeds, it will cause burning weeds to grow.

ואם ישקה המטר את הזרעים יצמח זרעים.

And if the rain waters the seeds, seeds will sprout.

כן התורה אצל האדם, אם האדם הוא מבקש רק מה שרצונו מראה לו אז עוד יצמח הרצון גם מן התורה,

So too the Torah for a person: if a person seeks only what his will shows him, then the will will yet grow even from the Torah,

ותפעל עליו שהרצון שלו תתרחב ותתעמק יותר ויותר.

And you should work upon him that his will should expand and deepen more and more.

אָבֵל אַצֵּל מִי שֶׁמְבַקֵּשׁ לְתַקֵּן מִדּוֹתָיו,

But for one who seeks to fix his character traits,

אִז הַתּוֹרָה נִעֲשֶׂה לּוֹ סֵם חַיִּים וְיִבְנֶה מִמֶּנָּה,

Then the Torah becomes for him a life-giving elixir, and he will be built up from it,

וְיִבְהַרַח צָרָתוֹ הָאָדָם לְרִדְתּוֹ אַחֵר הַמַּעֲשֶׂה לְהִנָּצֵל מִן סִכַּנָּת סֵם הַמָּוֶת.

And necessarily, a person must pursue the deed to be saved from the danger of the poison of death.

וְאִפְלוּ אִם יִבְקֹשׁ אָדָם אֶת הַמַּעֲשֶׂה,

And even if a person seeks the deed,

גַּם בָּהּ יֵשׁ סֵם חַיִּים וְסֵם הַמָּוֶת,

Also within it there is a potion of life and a potion of death,

שָׂאֵם לֹא יִטֹּל רַק אֶת הַפְּעֻלָּה וְלֹא יִכְשִׁיר אֶת הַפּוֹעֵל אִז יוּכַל הַמַּעֲשֶׂה לְהִהָפֵךְ לּוֹ לְסֵם הַמָּוֶת.

For if one takes only the action, but does not prepare the doer, then the deed can turn for him into a deadly poison.

וְאִף שֶׁבְּחֻכְמַת הָרְפוּאָה אִם הָרּוֹפֵא נּוֹתֵן רְפוּאָה אֵין אָנוּ צָרִיכִין לְבַדֵּק אַחֵר הָרּוֹפֵא אִם הוּא עוֹשֶׂה לְשִׁמְהָ אוֹ לֹא,

And even though in the wisdom of medicine, if the doctor gives a remedy, we do not need to investigate after the doctor if he does it for its own sake or not,

לֹא כֵן אַצֵּל הַתּוֹרָה, הַכֹּל תָּלוּי בְּהַפּוֹעֵל כָּל הַדְּבָרִים.

Not so with the Torah; everything depends on the actual doing of all the matters.

אַצֵּל אִישׁ הָאֱמֶת הַכֹּל אֱמֶת, וְאַצֵּל אִישׁ הַשֶּׁקֶר הַכֹּל שֶׁקֶר.

With a man of truth, everything is truth, and with a man of falsehood, everything is falsehood.

וְזֶה הוּא דָּבָר בְּרוּר אֲשֶׁר רַבִּי עֲקִיבָא כְּאֲשֶׁר רָאָה אֶת הַתּוֹרָה לֹא רָאָה בָּהּ אֶת חֻכְמָתָהּ אוֹ חַיּוּבֵי הַמִּצְוֹת בְּלִבָּד.

And this is a clear matter, that Rabbi Akiva, when he saw the Torah, did not see in it only its wisdom or the obligations of the mitzvos.

הוּא רָאָה כִּי הָעֵקֶר מֵה שֶׁהַתּוֹרָה רוֹצָה הוּא אֲשֶׁר הָאָדָם יִהְיֶה בְּעֶצְמוֹ תּוֹרָה חַיָּה שְׁלֵם בְּמִדּוֹתָיו עַד שִׁיְהִיָּה מְפֻשֵּׁט מִכָּל הִנָּגִיעוֹת,

He saw that the main thing the Torah wants is that a person should himself be a living Torah, complete in his character traits, until he is divested of all personal interests,

וְלֹא יִרְצֶה רַק אֶת רְצוֹן ה' בְּלִבָּד,

And he will desire only the will of Hashem alone,

וּמֵצָא בְּעַצְמוֹ אִיךְ שְׂמִדּוּתוֹ נוֹטִים לְהִמָּרוֹת הַבּוֹרָא,

and he will find within himself how his character traits tend to rebel against the Creator,

וְרוֹצִים לְקָרֵב אֶת הַתּוֹרָה לְפִי רוּחָם וּמִמָּאֲנִים לְבַטֵּל דְּעֻתָם מִפְּנֵי דְעֻת הַתּוֹרָה וְלִיקַח אֶת הַתּוֹרָה עִם פְּשָׁרוֹת וְחֲשִׁבוֹנוֹת רַבִּים,

And they want to bring the Torah close according to their spirit, and they refuse to nullify their opinion before the opinion of the Torah, and to take the Torah with many compromises and calculations,

עִם טְעָמִים וְאַמְתָּלוֹת וְתִירוּצִים לְהַכְשִׁיר כָּל דְּרָכָיו בָּהֶם הָיָה חֹזֵר בְּדַעְתּוֹ הָעֲמֻקָּה שֶׁיִּתְכַּן לוֹ עַל יְדֵי זֶה עוֹד לָרֶדֶת מִטָּה מִטָּה,

with reasons and pretexts and excuses to justify all his ways, in which he would return in his deep thought that it is possible for him through this to descend further and further down,

עַד שֶׁתַּעֲשֶׂה לוֹ סֵם הַמָּוֶת.

until you make for it the poison of death.

וְלִכֵּן הָיָה לוֹ כָּל יָמָיו מִלְחָמָה חֲזָקָה לִבְחֹר אֶת הַתּוֹרָה אִם לֹא.

And therefore, he had all his days a strong war to choose the Torah or not.

אִם יִבְחַר שְׂמָא יִהְיֶה לוֹ לְסֵם הַמָּוֶת, אִם לֹא יִבְחֹר בְּלִי תּוֹרָה וְדַאי זֶה סֵם הַמָּוֶת.

If he chooses, perhaps it will be transformed for him into a deadly poison; if he does not choose, without Torah, certainly this is a deadly poison.

וְלִבְחֹר אֶת הַתּוֹרָה בְּאוֹפֶן שֶׁתִּהְיֶה לוֹ לְסֵם חַיִּים,

And to choose the Torah in such a way that it should be for him a life-giving elixir,

הָיָה מְסַפֵּק אִם זֶה יָכוֹל לִהְיוֹת,

He was in doubt if this could be,

אֲשֶׁר הַתּוֹרָה יְבַרֵּר אֶת הַמַּדּוּת שֶׁלּוֹ וְיִתְקַנֵּם עַל פִּי רוּחָהּ עַד שֶׁיִּהְיֶה אָדָם כְּזֶה אֲשֶׁר הוּא בְּעַצְמוֹ הַתּוֹרָה,

that the Torah will clarify his character traits and rectify them according to its spirit, until he will be such a person who is himself the Torah,

בְּלִי שׁוּם פְּשָׁרוֹת וְחֲשִׁבוֹנוֹת,

without any compromises or calculations,

בְּלִי שׁוּם נִגְיָעָה כְּלָל, מוֹכֵן וּמְזוּמָן לַעֲשׂוֹת כָּל מַה שֶׁהַתּוֹרָה תִּדְרֹשׁ מִמֶּנּוּ,

without any personal interest whatsoever, ready and prepared to do everything the Torah will demand of him,

עַד שֶׁבָּא אֶצֶל הָאֶבֶן וְשָׂאל מִי חָקַק אֶבֶן זֶה,

until he came to the stone and asked, 'Who carved this stone?'

ואמרו לו:

And they said to him:

עקיבא, אי אתה יודע אבנים שחקו מים?

Akiva, do you not know, 'stones are worn away by water'?

מיד עשה קל וחמר בעצמו, ומה רק פסל את הקשה דברי תורה על אחת כמה וכמה שיחקו לבו של אדם,

Immediately he made a kal vachomer (an a fortiori argument) to himself: if just the hard words of Torah were rejected, all the more so that they should be engraved upon a person's heart.

והכיר ממילי דעלמא אשר יכול באמת התורה לחקק לבו של אדם.

And he recognized from the matters of the world that the Torah can truly engrave a person's heart.

אם הוא אדם כזה אשר לוקח את התורה לא לשום מטרה אחרת,

If he is such a person who takes the Torah not for any other purpose,

ולא לשום חשבון זר, כי אם שיחקוק את לבו,

And not for any foreign calculation, but rather that he should engrave upon his heart,

כמו המים את האבן, ויעשה הכל לשם שמים,

like water [wearing down] a stone, and he will do everything for the sake of Heaven,

אז פועל על לבו התורה שיתהפך לבו לטובה ויתאחד ויתעצם בו התורה.

Then the Torah acts upon his heart, that his heart should be transformed for good, and the Torah should be unified and strengthened within him.

ולפי שכל ספקתו ה'יה אם הוא יכול לקיים את התורה עם ברור המדות,

And because his entire doubt was if he could fulfill the Torah with the clarification of his middos,

לכן מצא מחקל וחמר את היסוד,

Therefore, he found the foundation from the kal v'chomer,

אשר יוכל לקיים את התורה עם ברור המדות,

who will be able to fulfill the Torah with the clarification of his middos,

כי מה רך פסל את הקשה, אם הרה יפעל בתמידות רק לפסל את הקשה,

For how did the soft disqualify the hard, if the soft will act with constancy only to disqualify the hard,

דברי תורה על אחת כמה וכמה אם לא ירצה רק את הלשמה,

Words of Torah, all the more so, if he will desire only for their own sake,

הֵיינוּ הַלֵּב הַטָּהוֹר, כְּמָה שֶׁכָּתוּב מְכַל מִשְׁמֶר נִצּוֹר לִבְךָ (מִשְׁלֵי ד' כ"ג),

This means the pure heart, as it is written, "More than any guarding, guard your heart" (Mishlei 4:23).

אִז וַדָּא יִפְעַל עָלָיו הַתּוֹרָה,

Then surely the Torah will act upon him,

שִׁיְהִיָּה אָדָם אֲשֶׁר הוּא בְּעֶצְמוֹ הַתּוֹרָה הַבְּרוּרָה,

that a person should be, he himself, the clear Torah,

הַמְנוּפָּה מְכַל מִדּוּתָיו וּנְטִיּוֹתָיו.

He who is sifted from all his character traits and inclinations.

וּבִזָּה מוֹכֵן עֵינָיו הֵגֵר שֶׁבָּא אֶצֶל שַׁמַּי וְאָמַר לוֹ גִּירָנִי עַל מִנֵּת שְׁתַּלְמִדְנִי כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה עַל רֶגֶל אַחַת.

And with this is understood the matter of the convert who came to Shammai and said to him, 'Convert me on condition that you teach me the entire Torah while standing on one foot,'

דָּחֲפוּ בְּאַמֶּת הַבִּנְיָן (שָׁבֶת ל"א).

They pushed away the truth of the building (Shabbos 31a).

וַיִּתְּכֵן שְׁאֵמַר לוֹ בִּזָּה אֲשֶׁר כָּל הַבִּנְיָן קָטָן אוֹ גָּדוֹל צָרִיךְ לְהִפְנוֹת עַל פִּי מִדָּה מְדִיקָה,

And it is possible that he said to him with this, that every building, small or large, needs to be built according to a precise measure,

וְהַתּוֹרָה אֲשֶׁר אֲרָכָה הִיא מֵאֲרָץ מִדָּה וּרְחֵבָה מִנֵּי יָם אֶתָּה רוֹצֶה לְלַמּוֹד עַל רֶגֶל אַחַת מִבְּלִי מִדּוֹת וּכְלָלִי הַתּוֹרָה?

And the Torah, which is longer than the earth's measure and wider than the sea, you want to learn on one foot, without the Torah's measures and rules?

כָּא אֶצֶל הֵלֵל אָמַר לוֹ מָה דִּעְלָךְ סִגִּי לְחֻבְרָךְ לֹא תַעֲבִיד וְאִידָךְ וְכו'.

He came to Hillel, he said to him, 'What is hateful to you, do not do to your friend,' and the rest, etc.

צָרִיכִין אָנוּ לְהִבִּין בְּמָה פֶּטַר אוֹתוֹ, וּמָה דְּיוֹקָא כָּלֵל הַכֹּל בְּעֵקֶר הָיָה הַנוֹבֵעַ מִמֶּאֱמַר הַתּוֹרָה?

We need to understand with what He exempted him, and why specifically He included everything in this principle that stems from the Torah's statement?

אֲמָנָם אִם נִתְבּוֹנֵן בְּמַהוּת הַתּוֹרָה נִמְצָא פִּי עֵקֶר מַהוּתָהּ הִיא בְּרוּר הַמִּדּוֹת.

However, if we contemplate the essence of the Torah, we will find that its primary essence is the clarification of character traits.

וְהִרְאִיָּה כִּי בַעֲת שֶׁשָּׂאֻלוֹ הַמְּלָאכִים תִּנָּה הוֹדָה עַל הַשְּׁמַיִם עָנָה לָהֶם מָרָא דְּעֵלְמָא כְּלוּם קִנְיָאָה יֵשׁ בֵּינֵיכֶם,

And the proof is that when the angels asked, "Place Your glory upon the heavens," the Master of the Universe answered them, "Is there any jealousy among you?"

יֵצֵר הָרַע יֵשׁ בֵּינֵיכֶם (שַׁבָּת ק"ה).

The yetzer hara is among you (Shabbos 105a).

הָרִי לָנוּ מִזֶּה אֲשֶׁר הַתּוֹרָה נִתְּנָה לָאָדָם מִפְּנֵי שֶׁעַל יְדֵי זֶה יִשְׁתַּלֵּם צוּרַת הָרוּחָנִיּוֹת עַד שִׁיקָרָא בְּשֵׁם אָדָם,

We see from this that the Torah was given to man because through it the form of his spirituality will be perfected until he is called by the name 'man',

כִּי הַמִּדּוֹת הָרָעוֹת שְׂיִישׁ בּוֹ,

For the bad character traits that are in him,

עַל יְדֵי כֵּךְ מִתְמַעֵט אִישִׁיּוֹתוֹ הָרוּחָנִית עַד שֶׁנַּעֲשֶׂה אֵינוֹ רָאוּי לְהִקָּרָא אָדָם,

Through this, his spiritual personality diminishes until he becomes unworthy of being called a human being,

וְאִם נִתְּבוּנוּ בְּכָל הַמִּדּוֹת כּוֹלֵם נִמְצָא כִּי הֵמָּה כְּחֹמֶר הַיּוֹלֵי וְלֹא נוֹכַל לְהַחֲלִיט עֲלֵיהֶם וּלְכַנּוֹתָם בְּשֵׁם רָע,

And if we contemplate all the middos, we will find that they are like primordial matter, and we cannot decide about them and call them by the name 'bad',

כִּמוֹ שֶׁלֹּא נוֹכַל לְהַחֲלִיט וּלְכַנּוֹתָם בְּשֵׁם טוֹב,

Just as we cannot decide and call them by a good name,

אֲלָא הַמִּדּוֹת בְּעֶצְמָם אֵינָם לֹא טוֹב וְלֹא רָע,

Rather, the middos themselves are neither good nor bad,

אֲלָא בְּחִינַת הַטּוֹב וְהָרַע מִתְחַלֵּף לְפִי שְׁמוּשׁ הָאָדָם בָּהֶם,

Rather, the aspect of good and evil changes according to a person's use of them,

אִם יִשְׁתַּמֵּשׁ בְּכָל אֶחָד בְּמִקּוֹמוֹ וּבְעֵתוֹ,

If he will use each one in its proper place and at its proper time,

כִּמוֹ שֶׁצָּרִיךְ, אֲזִי הוּא בְּכָל ל טוֹב,

as is proper, then he is entirely good,

אֲבָל אִם יִשְׁתַּמֵּשׁ שְׁלֹא בְּמִקּוֹמוֹ וְשְׁלֹא בְּזִמְנוֹ וְלֹא לְפִי הַצָּרָה אֲלָא לְפִי רְצוֹנוֹ הֵם בְּכָל ל רָע.

But if one uses them not in their proper place, and not at their proper time, and not according to the need, but rather according to his own will, they are included in the category of evil.

וְהַשְׁתַּמְשׁוֹת הַזֹּאת תְּלוּיָהּ בְּחוּט הַשְּׁעָרָה.

And this usage is dependent on a hair's breadth.

וְהוּא דְּבַר הַמָּסוּר לִלְב, וְהוּא שְׂיִישׁ קִנְאָה גְּרוּעָה אֲשֶׁר רָקַב עֲצָמוֹ קִנְאָה.

And this is a matter entrusted to the heart, and it is that there is a base jealousy, which jealousy itself rotted.

וַיֵּשׁ קִנְאָת סוֹפְרִים אֲשֶׁר תִּרְבֶּה חֲכָמָה.

And there is the jealousy of scribes, which increases wisdom.

וַיִּכּוֹל הַדָּבָר הַזֶּה לְהִתְחַלֵּף אֲצֵל הָאָדָם וַיּוּכַל לַחֲשֹׁב עַל קִנְאָתוֹ אֲשֶׁר הִיא בְּאֵמֶת רֶקֶב עֲצָמוֹת שֶׁהִיא קִנְאָת סוֹפְרִים.

And this matter can become confused for a person, and he can think about his jealousy, which is truly 'rottenness of the bones' (Proverbs 14:30), that it is 'the jealousy of scribes' (Bava Basra 21a).

וְהִרְגָּשָׁת הַקִּנְאָה אַחַת הִיא אֲלָא יִתְחַלֵּף לִפְנֵי כּוֹנֵנָתוֹ אִם יֵדָאג עַל מַה שֶּׁאֵין לוֹ,

And the feeling of jealousy is one, but it will differ according to his intention: if he worries over what he does not have,

אוּ עַל מַה שֶּׁיֵּשׁ לַחֲבֵירוֹ, וְיִרְצֶה בָּזֶה אֲשֶׁר לֹא יִהְיֶה לוֹ וְגַם לֹא לַחֲבֵירוֹ.

Or about what his friend has, and he will desire by this that it should not be for him and also not for his friend.

וְצָרִיךְ לְבַרֵּר מִדּוֹתָיו לְהַרְגִּישׁ הֵיטֵב רְצוֹנוֹ אֶל מַה מְגַמְתּוֹ וּמַה הוּא חָפֵץ אִם הוּא בְּמִקְוֵמוֹ אִם לֹא.

And one needs to clarify his character traits, to feel well his will, to what is his intention, and what he desires, if it is in its proper place or not.

וְכֵן יֵשׁ גִּאוּוֹה בָּאָדָם שֶׁהִיא בְּכָלֵל תּוֹעֵבַת ה' כָּל גִּבְהַת לֵב.

And similarly, there is haughtiness in a person, which is included in 'Hashem detests all who are proud of heart.'

וַיֵּשׁ לְפַעֲמִים שִׁיגְבָה לִבּוֹ בְּדַרְכֵי הַשֵּׁם שֶׁהִיא בְּחִינָה עֲלִיוֹנָה וְעִנְיָן נִרְצָה.

And there are times that his heart will be uplifted in the ways of Hashem, which is a lofty level and a desired matter,

וְצָרִיךְ לְבַרֵּר מִדּוֹתָיו מִפְּנֵי מַה נִּתְגָּאָה,

And one needs to clarify his character traits, because of what did he become haughty,

אִם מִפְּנֵי שֶׁיֵּשׁ לוֹ דֶּרֶךְ גִּבּוּהָה אֲשֶׁר יָכוֹל כָּל יָמָיו לָלֶכֶת מַעְלָה מַעְלָה,

If because he has a lofty path upon which he can go up and up all his days,

וּלְהַטּוֹת אֶת מִדּוֹתָיו עַד קֵצָה הָאַחֲרוֹן,

and to incline his character traits until the very last edge,

וְהַדֶּרֶךְ יָרוֹם אֶת לִבּוֹ לְמַסֵּר אֵלֶיהָ אִם זֶה הוּא הַרִי הוּא טוֹב,

And the path will elevate his heart to dedicate himself to it, if this is it, then it is good,

וְאִם יִתְגָּאָה מִפְּנֵי שֶׁמַּעְלָה עַל דַּעַתוֹ לְהַעֲרִיךְ מַעְלּוֹתָיו מוֹל מַעְלּוֹת חֲבֵרָיו,

And if he becomes haughty because he brings to mind to evaluate his virtues against the virtues of his friends,

וּמַכְרִיעַ אֶת עֲצָמוֹ בְּמַעְלָה, וּמִפְּנֵי זֶה מִתְגָּאָה,

and he sways himself toward a higher level, and because of this he becomes haughty,

הרי זה תועבת ה'.

Behold, this is an abomination to Hashem.

מצדיק רשע ומרשיע צדיק תועבת ה' גם שניהם (משלי י"ג).

He who justifies the wicked and he who condemns the righteous, both of them are an abomination to Hashem (Mishlei 17:15).

ביאורו, מדרך המשפט בעולם להיות ברור הדין על ידי קטגור וסניגור.

Its explanation: it is the way of judgment in the world for the clarification of the law to be through a prosecutor and a defender.

ותפקיד הקטגור הוא רק ללמד חוב, ותפקיד הסניגור הוא רק ללמד זכות.

And the role of the prosecutor is only to teach guilt, and the role of the defender is only to teach merit.

ואם נתבונן במהותם ונשאל את הקטגור מפני מה בחרת בתפקיד ללמד חוב דוקא,

And if we contemplate their essence and ask the prosecutor, 'Why did you choose the role to teach obligation specifically?'

אם יענה, אני מלמד חוב מפני שהמשפט דורש אשר יהיה אחד קטגור,

If he answers, I teach a debt, because the judgment demands that there be one prosecutor,

מבינים אנו שאין זה אמת,

We understand that this is not truth,

שהרי גם המשפט דורש להיות סניגור,

For even the judgment demands to be an advocate,

ולמה לא בחר להיות סניגור אלא דוקא קטגור.

And why did he not choose to be a defender, but specifically an accuser?

ואם נאמר כי לכן בחר להיות קטגור מפני שטבעו יש לו עין רעה,

And if we say that therefore he chose to be an accuser because his nature has an evil eye,

והוא נוטה לראות רק החוב שבאדם,

And he tends to see only the debt in a person,

וקשה לו לפי טבעו לראות הזכיות,

And it is difficult for him, according to his nature, to see the merits,

נדע כי דבר אמת בפיו, שמפני זה בחר להיות קטגור מפני שטבעו נוטה רק ללמד קטרוג דוקא,

We will know that a true word is in his mouth, that because of this he chose to be a prosecutor, because his nature tends only to teach accusation specifically,

וגם המשפט דורש קטגור לכן קבל עליו התפקיד הזה.

And also the judgment demands a prosecutor, therefore he accepted upon himself this role.

וְהִגַּם שֶׁהוּא חֶסְרוֹן בְּאָדָם מִפְּנֵי שֶׁצָּרִיךְ הָאָדָם לִרְאוֹת כָּל הַצְדָּדִים הֵן הַחֹב וְהֵן הַזְכוּת.

And even though it is a deficiency in a person, because a person needs to see all sides, both the liability and the merit.

אָמְנָם אַחֵר שֶׁהוּא רַק מִמְּלֵא תַּפְקִידוֹ אִף שֶׁמִּרְשִׁיעַ לְרָשָׁע וְגַם לְצַדִּיק וּבָעֵת שֶׁגּוֹרֵם לְהַרְשִׁיעַ אֶת הַצַּדִּיק יֵצֵא מִכְשׁוֹל עַל יָדוֹ,

However, since it is only fulfilling its role, even though it causes the wicked to sin and also the righteous, and at the time it causes the righteous to sin, a stumbling block comes about through it,

בְּכָל זֹאת הֲלֹא בְּעֵת שִׁיגְרָם לְהַרְשִׁיעַ אֶת הָרָשָׁע יֵצֵא עַל יָדוֹ דְּבַר נִכּוֹן הַנִּצְרָה לְתִקּוּן הָעוֹלָם.

Nevertheless, behold, at the time that it will be caused for the wicked one to be wicked, a correct matter, which is needed for the rectification of the world, will come out through him,

וְהוּא חֵי רַק עַל פִּי טְבָעוֹ תָּמִיד וְלֹא יִסְתּוֹר אֶת עֲצָמוֹ,

And he lives only according to his nature always, and he will not contradict himself,

כִּי הוּא אָדָם כְּזֶה אֲשֶׁר תָּמִיד עַל הַכֹּל יִרְאֶה רַק הַחֹב.

For he is such a person who will always see only the obligation in everything.

נִמְצָא הֵגֶם שֶׁהוּא חֶסְרוֹן, אָבָל לֹא נוֹכֵל לְתַבַּע מִמֶּנּוּ כָּל כֶּה עַל זֶה כִּי הוּא יָכוֹל לַעֲנוֹת אִינִי יָכוֹל לְכַפּוֹת אֶת טְבָעִי וְאִנִּי מִתְנַהֵג רַק עַל יְדֵי טְבָעִי.

It turns out that even though it is a deficiency, we cannot demand so much from him for this, because he can answer, 'I cannot force my nature, and I only behave according to my nature.'

וְכֵן אִם נִשְׁאַל אֶת הַסְּנִיגוֹר מִפְּנֵי מָה אַתָּה סְנִיגוֹר,

And so too, if we would ask the advocate, 'For what reason are you an advocate?'

אִם יֹאמֶר לָנוּ כִּי מִפְּנֵי שֶׁהַמִּשְׁפָּט דוֹרֵשׁ זֹאת נֹאמֵר לוֹ,

If he will say to us that because the judgment demands this, we will say to him,

הֲלֹא הַמִּשְׁפָּט דוֹרֵשׁ גַּם כֵּן לְקַטְגוֹר וְלָמָּה בְּחִרְתָּ דוֹקָא לְהִיּוֹת סְנִיגוֹר.

Does not the judgment also require a prosecutor, and why did you specifically choose to be a defender?

וְאִם יֹאמֶר שֶׁבָּחַר דוֹקָא לְלַמּוֹד זְכוּת מִפְּנֵי שֶׁקָּשָׁה לוֹ מִפְּנֵי מְזִגוֹ הַטּוֹבָה לִרְאוֹת חֶסְרוֹן עַל חֲבֵרוֹ וְטָבָעוֹ נוֹטָה לְחַתּוֹר וְלִרְאוֹת רַק הַמַּעֲלּוֹת וְהַזְכִּיּוֹת שֵׁשׁ בְּאָדָם וּלְפִי שֵׁגֶם הַמִּשְׁפָּט צָרִיךְ לְסְנִיגוֹר לְכֵן בָּחַר בְּתַפְקִיד הַזֶּה,

And if he will say that he chose specifically to find merit because it is difficult for him, due to his good nature, to see a flaw in his fellow, and his nature tends to seek out and see only the good qualities and merits that are in a person, and since even the judgment needs a defender, therefore he chose this role,

מִפְּנֵי שֶׁהוּא יוֹתֵר מְסֻגָּל לָזֶה,

because he is more suited for this,

גם בזה נאמר, הגם שהוא חסרון באמת אשר צריך האדם לראות כל הצדדים,

Also regarding this it is said, even though it is truly a deficiency that a person needs to see all sides,

וכמו שצריך לכבד כל אחד,

And just as one must honor every single person,

צריך גם כן שיוכל לחשד כל אחד,

One must also be able to suspect everyone,

שאם יצדק בזכותו אצל הצדיק,

that if he will be justified through his merit before the tzaddik,

אבל ירשע בזה אצל הרשע,

But he will be considered wicked in this by the wicked one,

נמצא עליו זכות אחר שהוא חסרון תמיד.

A merit is found upon him, specifically that he has a constant deficiency.

ואם כי יכשל ברצונו להצדיק הרשע הלא יעשה טובה רבה בתפקידו בעת שיגרום להצדיק את הצדיק.

And even if he stumbles in his desire to justify the wicked one, will he not do a great good in his role when he causes the righteous one to be justified?

WHAT TO TAKE FROM IT

We must strive to make the Torah alive within us, letting it refine our middos and guide every action, just like water carves stone. Let's constantly examine our intentions, ensuring our avodah is pure and our middos are truly for Hashem's will, not our own desires, so the Torah becomes a true elixir of life for us.